

манастир Подмаине - храм Усиња Пресвете Богородице
са блајословом иџумана јеромонаха Рафаила

НЕДЕЉА ЦАРИНИКА И ФАРИСЕЈА

пренос мошћију святој Јована Златоустој

Лк. 18:10-14, (зач. 89); Јн. 10: 9-16, (зч. 36).

2Тим. 3:10-15, (зач. 296); Јевр.7:26-8:2 (зач. 318).

џрошјереј Димиџрије Смирнов НА НЕДЕЉУ ЦАРИНИКА И ФАРИСЕЈА

Господ је ову причу изрекао онима који су били убеђени да су праведни и понижавали друге...

Као што сам већ говорио, имао сам пријатеља, упокојио се као јеромонах, који је, док је још био свештеник, многе људе обратио Богу. Чак је прекуцавао на машини разне мисионарске књижице у по неколико примерака, повезивао би их и давао људима да читају. Ако би га ко шта упитао, одговарао је на питања. Уопште је деловао врло разумно. Имао је тај дар да мисионари и многе је обратио Богу. Имао је тешку судбину. Родио се у затвору, читаво је детињство провео у затвору, јер уколико би бременита жена била осуђена, порађала би се у затвору и дете би тамо са њом живело, како ми се чини, три године. Дакле, од детињства је растао на местима која су прилично удаљена од света. Али при свему томе, био је човек пун животне радости. Када би се насмејао, чинило се да је осмех већи него само лице. Очи би му се засветлиле од радости. Увек када га се сетим, сетим га се

насмејаног. Његова је вера била веома велика, веома много је волео Бога, читав је живот био при храму, као олтарник, као чтец. Али ето, већ је завршио свој живот, примивши свештенички чин и пострадавши од тешке болести, током које се пуно намучио и чак сам се удостојио да га једанпут причестим, будући да га је причешћивало неколико свештеника.

И баш на данашњи дан, он је свакога поздрављао, честитајући му имендан. Када би човек почео да говори да он не слави данас, свештеник би му објаснио: „Па како то? Данас је недеља цариника и фарисеја, зато, свима нека је срећан имендан!“

Није ни чудо што је Господ у Својој проповеди и уопште у Својем васпитавању апостола, управо овој појави посветио и толико времена и толико усрђа. Јер у сваком човеку постоји и ова особина пале природе – фарисејство. А док га, уз Божију помоћ не победимо, никакв хришћански живот није могућ. Хришћанин треба да у свом духовном животу, након обраћења, дође

нистарству, већ у сопственој породици, видимо да је тамо потпуни, или још боље, најпотпунији хаос. Ован или магарац имају неку зоолошку врсту породичног живота, и ту је све мање више у поретку који је установио сами Бог. А код ових људи тога нема, без обзира на сву талентованост, различна звања или чак и зарађени новац, све око њих је у потпуном хаосу.

Свети Оци су смирење поредили са цементом, који од састављен од појединачних цигала чини чврсти зид, па чак и говоре да се и само од цемента, без цигала може сачинити зид. А уколико нема цемента, онда се сваки зид, па макар сачињен и од најбољих цигала, уколико га неко удари, сам распада. Ово је установио Сами Господ и благодат Божија није нешто што је узето из космоса, то је енергија која исходи из самог Бога. Он жели да све буде прожето њоме. Тада ће све и имати чврстину и божански, законит развој.

Зато нам је Господ и изрекао ову причу, да би нама, фарисејима, показао шта је за Њега превасходно. Он не осуђује фарисеја због тога што целомудрено живи, што даје десети део свога имања у храм. Уопште га не осуђује због тога. Ово је све добро, све те врлине из којих је и изграђен овај зид, али без смирења. А управо то што је он са висине гледао на цариника и узнео се над њим, управо то је фарисејство: „Нисам као остали људи, или као овај цариник“. Ето шта је Господу одвратно. Самим тим он је своју душу обнажио од Божије благодати и душа, бедна остала је јадна и неуређена и без икакве заштите. Ето о томе се ради.

Можемо ли ми приметити ово фарисејство у себи, у своме животу и да га уз помоћ Божије благодати победимо? Можемо ли доћи до цариниковог настројења или ћемо се напротив претварати. Ово је нешто најмрскије, када се човек умеесто духовним животом, све време бави у циркусу, све време нешто глуми и мисли да је то исправно. Мисли да регулисањем некох сценских радњи у своме животу може достићи било шта у Богу. Ово нам говори да човек уопште и не помишља о Богу. Он једноставно мисли да у васиони постоји неки поредак живота, и да је неопходно само упати у тај поредак и све ће доћи само по себи. Не, то је немогуће.

Свакако да је неки поредак међу стварима неопходан, па чак и пожељан и предиван, али поредак сам по себи нас неће никуда одвести. Свагда је потребно учешће и сопственог срца.

И у духовном животу је тако. Све је добро, и поредак богослужења и складно певање хора и пост у среду и петак и долазак на богослужење на време, али ако си ти фарисеј, каква је разлика да ли си дошао на богослужење на почетак или на крај? Ти си фарисеј и као фарисеј ћеш умрети и Царство Небеско нећеш видети, као што не можеш видети сопствене уши без огледала. Немогуће.

Зато је Господ и говорио: „Тешко вама, фарисеји, лицемери!“ Зато што најлепшу и најдивнију ствар на свету, а то је наша вера, фарисеји претварају у одвратну супротност. Нека се то не деси и са нама.

Амин.

email: kontakt@manastirpodmaine.org
интернет презентација: manastirpodmaine.org

у стање да се, не само на речима, већ и на делу, сматра не само горим од свих људи, већ и од сваке ствари.

На речима смо ми то већ сви усвојили, то је основа сваког фарисејства. Сви ми волимо да говоримо да смо грешни, а неки чак воле да говоре како су они велики грешници. Тешко им је да прихвате то да су обични, мали, грешници. Дакле, ако је грешник, онда мора бити велики, то је минимум. Минимум велики грешник! Добро, то је веома поетично. Стога, ако ти приђе некада такав „грешник“, „велики грешник“, можеш му плунути у лице и ударити га по десном образу. Истог тренутка ћеш видети какав је он „грешник“. Јер уколико би се човек заиста осећао као велики грешник, он би окренуо и други образ, јер зна да и не заслужује да се људи икако другачије односе према њему.

Али како сваки од нас сматра да заслужује бољи удео, он се све време не слаже. Не слаже се са сопственим болестима, не слаже се са тим какво је уређење у држави, не слаже се са послом који му нуде, не задовољан је обликом свога носа (истраживачи кажу да је већина људи незадовољна својим носом). Увек налази повод за роптање. Или је хладно, или је сувише топло, или сунце ослепљује очи, или је превише мрачно, тмурно и облачно, те киша, те суша... Те се деца супротстављају, и то деца коју је сам родио и није умео да васпита. И ништа му није по вољи. Ово је такође пројава фарисејства – то што човек сматра да заслужује боље него што има.

А уколико човек себе сматра го-

рим од сваке творевине, њему се чини да су људи који га окружују, просто анђели, а неки чак и арханђели. Нема повода да ропће на друге људе, јер упоређујући их са собом, види да су ови људи једноставно образац савршенства.

Али он види само грехе других људи. То је због тога што је, како је Господ рекао, фарисеј слеп. И духовно виђење (можда сте чули за овај термин: духовно зрење, духовно виђење), не почиње од тога што човек види анђеле, већ од тога што види сопствене грехове. А када је човек смућен понашањем других или околностима или ма чиме, то у њему говори фарисеј.

Фарисејство је веома тешка болест. У чему се састоји та тежина? Следбеник фарисеја се не може спасити. Зашто? Зато што он има искривљену слику света, садржана у формули, коју је по први пут осклазао апостол Павле, применивши је на себе: „Ја сам први од грешника“. Он је још за живота бивао узнесен, чак је говорио: „Да ли у телу, да ли ван тела, не знам“, до трећега неба. Бивао је узнесен до престола Божијег. Са киме би се имао упоредити?

Па када су неки од светитеља говорили о својим гресима и искрено плакали због својих грехова, то није била тек узречица попут: „Пријатан ручак“, не оно што људи уобичајено говоре, не некакви ритуали. То је реално и истинско виђење човека, да је он заиста такав. Зато и нема ништа чудно у томе, што Господ у једној причи посвећује томе аспекту толико пажње. И ову причу ми читамо у припреми за Велики Пост у свим храмовима, јер је пост за већину људи (и то не

за велику већину, већ за апсолутну већину), некакво фарисејско управљавање, којим човек себе теши, а почиње да на друге гледа са висине. Ово се дешава због тога што он уопште не схвата нити узрок ни методе нити циљ поста.

Ето зашто је Фарисејство тако опасно: оно све изврће у своју супротност. Човек уместо да се приближава Богу, он се кроз фарисејство удаљује од Њега. Ма шта да човек – фарисеј чини, све је против спасења његове душе. Баш све! Како је то покварена, лукава, болест.

Пошто је фарисејство производ гордости, обично човек не примећује да га поседује. Зато је фарисејство могуће открити једино на тако бруталан начин: плунути у лице и ударити по физиономији. Тек тада фарисејство открива себе. Оно одмах гмиже из душе, и човек почиње да говори: „Како имаш право да то чиниш?! Ко си ти уопште?!“ Ништаван, без икаквог прашања. Гунђање, директно, фарисејско! И све одмах постаје извесно.

Не мора бити баш буквално овако, али свака сродна ситуација може открити ово у нама. Али није ни потребно напрезати се да бисмо је открили, она постоји апсолутно у свакоме, без обзира на чин, образовање, стање, васпитање, узраст, пол. Зато и није потребно напрезати се. По дефиницији оно постоји у свакој особи, само су мера и степени фарисејства различити. Стога сваки човек треба да пази на себе и да се труди да живи тако да се ово фарисејство не пројављује.

Треба се против фарисејства супротставити у себи, треба се моли-

ти Богу за то да нас оно сасвим напусти, а трудити са да се за почетак оно макар не манифестује споља, јер је фарисејство одвратно у очима Божијим. Уколико желиш да будеш биће које је одвратно Богу, онда остани фарисеј. А Господ ће се много љубазније односити према разбојницима и блудницама, царицима него према фарисејима. Фарисејство је тако мрско својство које Бог никако не може да поднесе. Стога се Господ од таквих удаљује.

Човек може да споља изгледа побожан и да све спољашње испуњава. Да пости двапут у недељи, да све празнике прославља, да чита све што је задато, али ако је фарисеј, све ово бива празно као бубањ. У њему нема Божије благодати и не може је ни бити, јер гордост изгони благодат Божију. Речено је у Писму да се Бог гордима противи. Божије противљење се пројављује у томе што Бог одлази од таквог човека. Он оставља, како је Господ рекао народу јеврејском „Ето, оставља вам се дом ваш пуст“ (Мт. 23, 38; Лк. 13, 35). Човек остаје опустошен, празан. Могу се сачинити разноразна, веома побожна правила, све то испуњавати, али у њима нема ничега, није ничим испуњено.

Дух овога света испуњен је гордошћу. Људи који припадају овоме свету, непрестано свакога подучавају, увек и све знају, имају своје мишљење о свему и коментаре на сваку ситуацију. Поврх свега, ови су коментари „апсолутно тачни“ и не могу да подлегну сумњи. Зашто? Зато што су сва остала схватања по њима „глупости“. А уколико им се наложи да нешто ураде, на пример да успоставе поредак, и то не у ми-